

Uměl jen nastavit žílu a pak mě propleskat

autor: Lukáš Houdek

Feťačky. Šlapky. Prostitutky. Holky u silnice. Ženy v sexbyznysu. Společnost jim říká různě. Drogově závislé ženy, které – jak říkají – budou raději prodávat své tělo, než aby kradly. Návykové látky, násilí, opovržení kolemjdoucích, pokuty od policie. Takový je denní chléb žen na trase - silnici na předměstí Plzně, kde se prolíná svět drog, sexbyznysu, násilí, ale i snů o novém začátku. Každodenní realitu pouliční prostitute v Plzni zachytil Lukáš Houdek v dokumentu Uměl jen nastavit žílu a pak mě propleskat, kdy strávil jeden den v terénu s pracovníky Spolku Ulice Plzeň, který těmto ženám pomáhá. Ženy, které při cestě trasou potkal, vyprávějí své pohnuté životní osudy i plány do budoucna.

Studentský dramaturgický tým k výběru tohoto snímku:

Měly své sny. Ty se ale rozplynuly, neboť jejich život nabral jiný spád, než jaký si představovaly. Ženy z Plzeňského předměstí žijí na okraji společnosti, jsou závislé na drogách a živí se prostitucí. Nyní mají sny nové. Drsný a neúprosný život u silnice by rády vyměnily za život normální a obyčejný. Chtěly by vidět své děti, jezdit o víkendech na výlety nebo třeba jen sedět s manželem u televize. Zvednout se zpátky z temného dna ale není tak jednoduché, jako do něj zabřednout. Zda se ženám podaří opustit nekonečný koloběh drog a sexbyznysu nevíme, můžeme si však vyslechnout jejich životní příběhy a sny o lepší a světlejší budoucnosti.

Přepis debaty 15. 3. 2022

Jak jste se k těm ženám dostal?

Nejprve přiblížím vlastně celý příběh, jak ten dokument vznikl. Nebo, dokument... On to sice asi dokument je, ale já jsem zvyklý točit trochu jiný druh. Obvykle jsou moje dokumenty mnohem komplikovanější v tom, jak vznikají. Většinou na nich strávím obrovské množství času.

A tohle byl takový nápad v rámci dokumentárního podcastu Exteriéry, ve kterém vychází každý měsíc nový dokument, a točím to v podstatě jenom já. A ono točit každý měsíc jeden dokument je zkrátka docela záhul. Tak jsem si řekl, že si trochu ulehčím práci a založím koncept jednoho dne „prostě někde“. A tohle byl právě ten můj koncept, že půjdu na jeden den do Plzně za sociálními pracovníky, které jsem znal pracovně. Zeptal jsem se, jestli mě vezmou na trasu, a že uvidíme, co se stane.

Vůbec jsme nevěděli, koho potkáme, jestli ty ženy se mnou budou chtít mluvit... Nikdy předtím jsem je neviděl. Jak je to natočené, tak to opravdu bylo. Přišel jsem k nim, řekl jsem jim, že jsem novinář, který se zajímá o život žen v sex-byznysu, začal jsem se jich ptát a ony odpovídaly. Musím říct, že do dneška mě překvapuje, co všechno mi řekly. Nechci, aby to znělo špatně, ale překvapil jsem i sám sebe, jak jsem se byl pohotově pořád schopen na něco

ptát. Často mívám okna a takový ten pocit, že se ztratím... Ale ony mě tak moc překvapily tím, jak byly otevřené, že to působilo, jako kdybychom se znaly. Ty tři respondentky, to byly všechny ženy, které jsme to odpoledne na trase potkaly a oslovily, a všechny s výpovědí souhlasily.

Mě ta vaše pohotovost taky zaujala, jak jste se přirozeně a plynule ptal...

S tím mívám problém, většinou používám spoustu výplňkových slov. Obvykle to musím vystříhat, ale tady to, nevím proč, nějak fungovalo.

Je tam vůbec střih, jestli se můžu zeptat? Protože na mě to působilo, že přímo v těch rozhovorech s těmi třemi respondentkami je to úplně autenticky naživo.

Bylo to většinou delší, ale toho střihu je tam minimálně. Jen když se tam něco opakovalo, střihli jsme to. Chtěl bych vyzvednout dramaturga Adama Voneše, který je původem zvukař. Tedy, on je vlastně výborný zvukař i teď, ale protože u nás nemůžeme zaměstnat dalšího člověka, který je jenom dramaturg, tak jsem z Adama udělal i dramaturga. A to on došel k tomu, že by to měl být ten drsný střih. Je to v podstatě nehezky nastříhané, ale nám přišlo, že to k tomu dílu nějak sedí. Takže to působí to jako „raw materiál“, ale nastříhané to trochu je.

Kdyby to tam bylo jednou, tak si řeknu „chyba“, ale tohle byl princip.

Já jsem si tím úplně nebyl ze začátku jistý. My máme s tím Adamem takový zvláštní pracovní vztah, hodně se u toho hádáme. Když to porovnáš třeba s rozhlasem, tak v rozhlasu musíte mít úplně všechno nachystané. Přijdete do studia a ten zvukař v něm po vás chce, abyste si to i sami namixovali, mám občas pocit (smích). Vždycky nadávají, že to mám třeba špatně sestříhané, že tam mám nějaké nedostatky... A jak opravdu nestíhám, tak u toho Adama jsem si to zařídil tak, že jsem mu řekl: „Adame, já budu jenom točit a ty to budeš všechno dělat.“ Takže já to teď natočím, hodím to Adamovi a on to podle mých instrukcí všechno zpracuje. A pak se vždycky pohádáme, protože na to má jiný pohled než já.

Líbilo se mi, že střih v tom dokumentu byl velice krátký. Šlo se přes ticho a plnilo to účel ostrého střihu, ale člověk nezůstal v tom, že by si říkal „Přestalo se vysílat?“ Ne, na to to bylo příliš krátké.

To se nám jednou stalo. V jednom dokument zůstalo třicet vteřin ticha v rádiu. Adam vyexportoval špatně nějakou stopu (smích).

(smích) Ale v archivu už to není?

Ne, ne.

Když se vrátíme zpátky k *Uměl jen nastavit žílu a pak mě propleskat*, jak ty ženy vypadaly? Jak byly třeba oblečené, pečovaly o sebe nějak...? Nebo už propadly drogám tak moc, že jim to bylo vlastně jedno?

Vypadaly vlastně docela normálně. Řekl bych, že těmi drogami a tím životním stylem už to byly takové vyžilé ženy. Myslím, že třeba neměly několik zubů a vypadaly starší než na ten věk, kolik jim reálně bylo. Zároveň ale vypadaly normálně jako ženy z chudších vrstev, třeba z nějakého ghetta. Anebo možná ani z ghetta ne. Člověka by nepřekvapilo potkat je na ulici a nenapadlo by ho, že to jsou prostitutky.

Zaujalo mě, že ta první žena zmiňovala, že se svým bývalým partnerem byla patnáct let. Tak jsem si říkal: „Je jí třicet, zjevně už s ním dlouho není... Kdy s ním začala chodit? Nebo už neumí tolik počítat? Každopádně, v deseti? To snad ne!“

V deseti možná ne, ale třeba ve třinácti. Já o těch ženách nevím o moc víc, než vy, ale působí to na mě, že pocházejí z rozvrácených rodin nebo špatných životních podmínek, takže ten jejich start byl dost nerovný. A myslím si, že je to znát i z těch příběhů, že začínaly dost brzy s různými věcmi. To je vidět i u té poslední, která je babičkou ve třiceti osmi letech a má už já-nevím-kolik let starou vnučku, o kterou pečuje. Takže když si to člověk zase spočítá...

Překvapilo mě, jak podobný hlas všechny ty ženy měly. Nepoznala bych, že je to jiná respondentka. Mohly na to mít vliv drogy?

Mě to taky napadlo a myslím si, že asi ano. Ony byly všechny pod vlivem nějakých drog, bylo to poznat i z té mluvy, že třeba nevyslovovaly úplně dobře. Hlavně ta druhá, to jsme tam přišli a ona byla v jednu chvíli jako zombie. Později se sice probrala, když jsme na ni začali mluvit, říkala, že chtěla být doktorka, ale vypadala, že je zfetovaná nebo má abstinenční příznaky. Probrala se, ale občas mluvila nesrozumitelně.

Ten první rozhovor byl vedený v jednom místě, poměrně dlouho, a proto jsem si zejména u něj říkal, jestli jste nechtěl zkusit paralelní kompozici. Nebo vás odrazovala třeba právě ta podobnost hlasů respondentek?

Já jsem to zvažoval, tedy zvažovali jsme to s Adamem společně, ale pak jsme přihlédli k podobnosti těch jednotlivých příběhů a rozhodli jsme se zařadit je jednoduše za sebe. A díky tomu vynikly ty paralely. Ono by to asi fungovalo, kdyby se to rozstříhalo, ale byl by v tom větší zmatek.

To byste to musel vyšperkovat tak, aby od sebe ty linky byly vzájemně odlišitelné.

Když jsme si ty příběhy poslechli, vlastně nám došlo, že tam je hodně podobných linek, ať už je to dětský domov, týrání ze strany partnera nebo právě to, že ty svoje chlapy živí. To pro mě byl největší paradox, že je ti muži mlátí za „šlapání“, ale zároveň čekají na jejich návrat domů, až přinesou peníze. Tyto linky tam byly totožné ve všech těch případech. Ale když jsem to slyšel třeba popáté, nepřišlo mi, že mě to nudí. Vnímám tam různé nuance. Mě osobně to bavilo, i když je to vlastně stejné. A ono by se přitom mohlo stát, že to posluchače začne nudit, když se používají stejné příběhy.

Když se něco opakuje podruhé, řeknete si: „To už tady bylo.“, ale pak se to zopakuje po třetí a má to význam. Víím, že jste si stanovil to pravidlo natočit ten dokument za den,

ale neměl jste nutkání oslovit třeba i ty muže nebo někoho jiného, abyste měl i jiný úhel pohledu na tu stejnou věc?

Ty muže? Muže jsem oslovovat nechtěl, protože by to nebylo snadné. To mě obvykle nezastavuje, ale tady jsem si řekl, že ne. Původně jsem měl představu, že pokryju celkově sex-byznys v Plzni, tak jsem natáčel třeba i v klubu. Ten vedou ženy, které to prostě baví. Mají to jako normální profesi, jsou to tři ženy, jedné z nich už je dokonce šedesát pět. Majitelka ten klub vede už od devadesátek, mají tam svoje stálé klienty a nové nepřijímají. Líbilo se mi ukázat, že ten sex-byznys není jen o tom, co jsme slyšeli v dokumentu. Ale pak mi přišlo, že by se to zbytečně nařadilo, muselo by se to nasekat a vlastně by z toho nebylo nic. Možná je to ale materiál na nějaký budoucí dokument. Připadalo mi, že tohle, co mám, je nosné, aby to zároveň mohl být jen ten jeden díl a ne podcastová série o prostituci.

Jaký byl důvod nechat v dokumentu seznámení s tou poslední prostitutkou? Na mě to tam působilo trochu bizarně. Jaký byl důvod to ponechat v tomto případě a ne třeba i v těch předchozích?

Já jsem se s těma předchozima myslím nepředstavoval. Možná s tou první, s tou druhou pokud vůbec, tak až po tom, ale s touhle poslední to přišlo přirozeně. Považoval jsem za dobré to tam nechat hlavně proto, že to poukazovalo na skutečnost, že jsme se vlastně neznali. Že se potkáte na ulici s úplně cizí ženskou, ona vám řekne svůj příběh a až potom si řeknete „Já jsem Michala.“ a „Já jsem Lukáš.“

Když nastanou pro novináře tyhle situace typu „Jak to mám uchopit? Vždyť je to vlastně trapný...“, jak se k tomu vlastně postavit? Jít hnedka rovnou doprostřed, do niter? Nebo jste to ještě nějak rozpovídal?

Vůbec, vůbec. Šel jsem do toho rovnou. Ty prostitutky sociálním pracovníkům důvěřují, jsou to lidi, kteří s nimi pracují a pomáhají jim. Nevím, jaké by to bylo, kdybych tam přišel sám. Oni mě ale velmi stručně představili a pak jsem nastoupil já a už se jich ptal, jak dlouho tam jsou.

Myslel jsem si, že jste šel na přímo na tu ulici.

To ano, ale šli se mnou sociální pracovníci, oni vlastně byli v práci. Já jsem si původně myslel, že budu dokumentovat právě tu jejich profesi, jeden den v životě sociálního pracovníka.

Ale aspoň jste měl tu jistotu, že jdete na jistotu.

Nevěděli jsme ale, jestli někoho potkáme. Ti sociální pracovníci vlastně říkali, že možná na nikoho nenarazíme a budeme muset jít jindy.

Rozumím, já jsem měl v hlavě tu poněkud trapnou představu, kdyby člověk oslovil nějakou paní, která jako prostitutka jenom vypadá-

(smích) Tady byli klíčem ti sociální pracovníci. Nebyla tam žádná příprava. Jen respondentům do začátku vždycky říkám, že kdyby jim bylo něco nepříjemné, nemusí odpovídat.

Říkal jste, že vás překvapilo, jak byly upřímné. Měl jste nějaký záložní plán, záchrannou otázku, jak je rozpovídat, kdyby sdílné nebyly? A měl jste dopředu nějak nastavené z hlediska etiky otázky, na které byste se jich nezeptal?

Odpověď na obojí je asi ne. Já vlastně nikdy nemám záložní varianty. Buď se to nějak natočí, nebo nenatočí. A potom se vám třeba nějak mění záměr. Já jsem si představoval jeden den v životě sociálních pracovníků a setkání s nimi, což ono tak bylo, ale v podstatě jsou ti sociální pracovníci nakonec upozaděni, protože tam bylo víc zajímavějšího materiálu z těch příběhů těch žen. A co se týká toho hlediska etiky, tak to si vyloženě nestanovuju. Ještě se mi asi nestalo, že bych si řekl, že jsem se zeptal na něco špatného. Podle mě neexistují úplně špatné otázky, ale jen způsoby, jakými se člověk ptá. A taky jde samozřejmě o to, jestli nějaký citlivý materiál, co by mohl toho respondenta ohrozit, autor nakonec vůbec použije. Ale vždy respektuju, když si respondent nepřeje, aby tam něco konkrétního bylo. To jim i říkám předem. Pokud mi řeknou něco, co si zpětně uvědomí, že nechtějí, aby tam zaznělo, mohou to vzít zpátky. Já působím tak, že mi lidi řeknou všechno. Je to takový můj problém... Nebo možná spíš výhoda.

To je vaše dokumentaristická schopnost, působíte velmi důvěryhodně. Myslím si, že i proto se ty respondentky otevíraly tak rychle.

To člověk buď má, nebo nemá.

Někdy respondentovi nemusí dojít, že řekl něco, co úplně nechtěl. V dokumentu se řeší i násilí ze strany partnera, takže ta představa, že se k němu ten dokument nějakou náhodou dostane, vyvolává myšlenku, že by se pro respondentku ta situace mohla ještě zhoršit. A právě respondentovi tohle riziko může dojít třeba až tehdy, když si to zpětně poslechne. Proto by mě zajímalo, neuvažoval jste o nějaké „autorizaci“? O tom, že jim to třeba ještě pustíte a nějak se o tom s nimi pobavíte?

Já jsem neměl možnost se s nimi přímo spojit. Moji spojkou byli sociální pracovníci. Ti byli zároveň moje pojistka, s nimi jsem to vždy konzultoval. Po nich jsem taky pak chtěl, aby těm ženám řekli, že je dokument venku. Obával jsem se, aby neřekly, že se jim to nelíbí. Ale naopak, byly z toho docela nadšené, líbilo se jim to.

Ale ano, vždycky na to možné ohrožení myslím a obecně se snažím do dokumentů takové věci nedávat. Když mi respondenti řeknou něco, co mám pocit, že by mohlo být ohrožující, ještě to spolu rozebíráme. Když na ně nemám kontakt, tak hned po rozhovoru, v jiných případech jim třeba později píšu, jestli jsou připravení na to, že to může vyvolat nějaké negativní reakce.

Roli v tom hraje i to, že nejsme žádná TV Nova. Rozhovory děláme v rámci kampaně HateFree Culture, máme obecně jiné standardy a děláme často rozhovory s lidmi, kteří by jinak do žádných médií nešli. My jsme jejich první zkušenost s médii, proto mi připadá

důležité, aby byla dobrá. Poskytujeme jim následně někdy až takovou terapeutickou službu, protože ti lidé mají Facebook, čtou si komentáře pod svým rozhovorem a mají na ně dopad ty reakce lidí. Takže autor s nimi dál komunikuje, zjišťuje, jestli něco nepotřebují a podporuje je. Přijde mi to důležité.

Připadá mi zajímavé, že ty ženy říkaly, že o svém příběhu před každým nemluví, že se za to nějakým způsobem stydí a přijde jim to ponižující... Proto je takové paradoxní, jak rychle a lehce se otevřely před vámi. Což se tedy asi částečně vysvětlilo tím, že máte nějakou tu zvláštní schopnost a charisma.

Bavil jsem se o tom později i se sociálními pracovníky a tkví to i ve skutečnosti, že se těch žen nikdo na nic neptá. Vždycky od nich někdo něco chce, ale nikdo se nezajímá o to, co chtějí a cítí ony. Takže ve chvíli, kdy za nimi člověk přijde a je hodný a milý, potřebují se vyprávět. Tu samou zkušenost mají právě sociální pracovníci, kteří na tom zakládají tu sociální práci. Dělal jsem s nimi testování na pohlavní choroby a během něj se vyptávají, píšou si poznámky, co ten člověk v životě má, co řešil... A příště se zeptají: „Tak co, jak ti dopadl ten soud?“ Takže ony se takto rozprávějí samy. Je to pro ně určitá forma terapie. A ještě bych chtěl říct, že v tom dokumentu nejsou příjmení a já jsem nabídl všem těm ženám, že jim změním hlasy, ale neměly o tom zájem.

Když jste mluvil o konceptu natáčení během jednodenních výletů, nesvádí to k tomu, že člověk automaticky stříhá chronologicky? A jak moc chronologické je to, co jsme slyšeli?

Svádí, minimálně mě. Já potřebuju mít pořádek, abych se v tom neztratil. A pak vlastně potřebuju toho dramaturga, aby to za mě přeházel, protože já toho nejsem schopen. U tohoto konceptu jednoho dne Adamovi téměř vždycky říkám, že to chci chronologicky. Máme pak ještě jeden dokument, Jeden den v životě duhové rodiny - dva otci a tři děti – tak to je jeden den, který jsem strávil od rána až do noci s přímo s tou rodinou. A i v tomto dokumentu to vlastně bylo chronologicky, ty ženy tam vystupují tak, jak jsem je potkal, a to, co bylo na konci, se opravdu stalo na konci.

Přišlo mi poměrně neortodoxní zařadit tak dlouhý rozhovor tak brzy po tom kratičkém úvodu.

My jsme ho tam dali proto, aby to člověka uvedlo do toho tématu. Je to takový stěžejní příběh, ta žena tam zařadila nejvíc těch rovin. Ale ano, mohlo by to někoho odradit, protože je to moc dlouhé.

Možná ne odradit, ale spíš že si na to posluchač navykne. Pokud mohu mluvit sám za sebe, mně to nevadilo. Přeci jen to vzniklo jako podcast a není to do rozhlasového vysílání, nehrálo to taky roli?

My v tom máme volnost. A vidíme statistiky, jestli to lidi doposlouchají, a podle Spotify tento podcast doposlouchá devadesát procent lidí až do konce. V rozhlasu má člověk tendenci stříhat a dělat předěly zhruba po třech minutách, aby pozornost neupadala, ale mě právě

přišlo, že v tomto dokumentu jsou takové příběhy, které člověk jinde neslyší, že zkrátka poslouchá.

Jednotlivé díly celé té série Exteriérů se jmenují titulkem nebo něčím, co připomíná titulek či nějakou citaci z psaného textu. To je rozdíl oproti tomu, jak se pojmenovávají audiodokumenty třeba v prostředí Českého rozhlasu. Můžete nás přenést do té debaty, kdy jste se rozhodovali o tom, jak přistoupit k těm názvům?

Všimli jsme si, že vždycky, když jsme to poslouchali, vyvstane tam nějaká pro nás silná citace. A my jsme pořád HateFree, tedy novinářský projekt orientovaný na sociální síť. A tam je tohle přesně ten druh názvů, co zaujme pozornost. Kdybychom to pojmenovali třeba „Bílá bez červené“ a dáme to na Facebook, nikdo na to neklikne. Přiznám se, že je to vlastně trochu clickbait (smích). Ale snad ne nijak hrozný, v tom prostředí sociálních sítí to je zkrátka standard. Naši sledující jsou zvyklí, že naše příspěvky a texty jsou postavené na těch citacích.

Mám za to, že je to skoro typické. V okamžiku, kdy je to propojené, a možná už dokonce většina lidí sleduje tyto dokumenty skrz internet a sociální síť, jsou ty názvy velice často v tomto duchu. Nějaká klíčová věta nebo výrok.

Nám přijde, že by ten titulek měl vystihovat, o čem ten dokument je. Aby už z toho titulku posluchač poznal, o čem to bude.

Na Instagramu jste uvedl, že dokument *Uměl jen nastavit žílu a pak mě propleskat je jeden z těch, ze kterých máte za loňský rok největší radost. Proč?*

Právě proto, že mě nejvíc překvapilo, jak se to jako povedlo. „Poměr cena-výkon“ (smích). V pondělí vyšel nový díl Exteriérů, a ten jsem natáčel skoro čtyři roky. Takže když potom člověk vyjde na ulici, natáčí tam tři hodiny, nemá velká očekávání a ve finále má takový materiál, hodně to překvapí.

A vlastně mě i potěšilo, jak to bylo přijaté. Nebylo pod tím ani tolik hloupých a zlých komentářů, jako obvykle a jak by se možná dalo čekat. Přišlo mi, že to na posluchače, pokud to není blbec, to zapůsobí tak, že už se na ty ženy nebude dívat stejně. Když mi bylo patnáct, šestnáct, jezdili kolem těchto žen, smáli jsme se, ukazovali jsme fákáče... Dělali jsme to samé, co ony tam zmiňují. A najednou člověk dostane ten zpětný náhled a třeba se i stydí za to, co dělal.

Tak to si uvědomuju, že jsem asi už v šestnácti byl slušňák (smích). Já jsem fákáče neukazoval. Pardon.

Já jsem byl slušňák, ale fákáče jsem občas ukazoval.

V díle jste zmínil, že pro žádného politika plzeňská prostituce nebyla téma. Změnil nebo aspoň otevřel ten dokument tuto debatu?

Myslím, že ne. Je to pod rozlišovací schopnost těch lidí, kteří by to měli slyšet. Mluvili jsme sice o Plzni, ale ono je to problém v celostátním kontextu. S tím se žádný politik spojit nechce. A ti, kteří se k tomu vyjádřili tak, jak by si sociální pracovníci představovali, dostal

velmi rychle virtuální facku nálepkami „propagátor prostituce“, „proti tradiční rodině“ a já nevím, co všechno. A málokomu dochází, že by to přitom mělo pozitivní dopad na celou společnost.

Ještě se vrátím k té otázce času a formy. Říkal jste o tom, jaký byl punk, že jste něco natočil za tři hodiny. A přitom kolikrát se stane, že i když na tom autor stráví výrazně víc času, zásadní materiál stejně vznikne během tří hodin a spousta ostatních věcí jde do kytek.

Mám zkušenost, že vždycky nad vším strávím moc času. Teď jsem točil pětidílnou sérii o mužském body image, a na tom jsem intenzivně strávil rok.

Myslíte si, že některým ženám se podaří to, o čem sníte? Opustit tento styl života a žít jiný?

Myslím si, že z těchto tří spíše ne. Dokonce ani u té třetí, která byla taková nejvíc nadějeplná... Ta třetí má aspoň člověka, co ji podporuje, ta k tomu má nejvíc našlápnuto. Ale u těch předchozích dvou to nevidím. Člověk to má na vědomí, když s těmi lidmi mluví. Říkají mu svoje plány a on zná ty statistiky. A ony to vlastně vědí taky, nečekají, že by se z toho nějak dostaly, rozhodně ne snadno. A je to smutné. Téměř vždycky mi dává zabrat ubránit se slzám, i když jsem to slyšel třeba dvacetkrát.

To mi připomnělo dokument *Anny* od Heleny Třeštíkové o ženě, která se taky živila prostitucí. Tím, že je to časosběr, lze vidět, že několikrát je možnost ke změně, ona se dokonce vdá... Ale mě osobně nepřekvapilo, že s dalším časovým posunem byla opět na ulici. Je to jako kdyby nějaký ten od útlého mládí zažitý stereotyp se pořád opakoval a prosazoval.

Člověk se může dostat do složité životní situace, nejenom spojenou s drogami, ale celkově kdy potřebuje peníze a nemá je. A když pracujete jako paní na veřejných záchodcích, nevyděláte si pět tisíc korun za den jako tady. Potom přijde, jako třeba u té Anny, že je potřeba koupit vnoučatům čokolády, tak si jde stoupnout na ulici. Ten člověk to dělat nechce, ale uvědomí si, že se svým společenským postavením si jinde tolik peněz nevydělá.

A je zarážející, že i v tomhle věku na tuto profesi pořád měla energii.

Myslím si, že je to hodně specifické. Dřív jsme se s kamarády taky smáli, kdo může jít s těmito ženami. Na té trase jsou všechny nedobrovolně, jsou závislé na drogách, některým chybí zuby, takové smutné existence. Když za to ti chlapi platí třeba dva a půl tisíce, oni by si přece mohli za stejnou cenu zaplatit někoho v klubu, kde je to jiná úroveň. Ale to jsou lidi, kteří to vyhledávají. Vyhledávají tenhle způsob sexu v autě, tento typ žen. Takže existují určitě i lidi, které vzrušuje představa být i se ženou, jako je právě ta Anna, i když nás to třeba překvapuje. My máme představu, že to musí být ta sexbomba se silikonem, ale ono to tak není.

Je to trošku morbidní, ale napadlo vás s nimi rozvíjet téma, pro co vlastně žijí? Já jsem se třeba nemohl ubránit té myšlence, obzvlášť u toho prvního příběhu, pro co vlastně žije. Co ji vlastně drží při životě.

Já si myslím, že jsem se jich na to ptal, ale jinou formulací. Ptal jsem se jich, jaký mají v životě cíl. Což jsou pro ně většinou děti nebo vidina, že se z toho někdy dostanou. A často je to i samospád. Sice člověk nemusí být v životě šťastný, ale bojí se smrti. Já se třeba bojím smrti, i když mi třeba není dobře.

Řekněte nám prosím nějaké inspirativní dokumentaristické moudro.

Pro mě to je hrozně těžké. Já sice oficiálně jsem dokumentarista, ale vlastně nejsem. S tím možná souvisí i nějaké moje životní motto. Nikdy si nedávám žádné překážky a baví mě zkoušet nové věci. Lidi se mě vždycky ptají, jak mě mají představit, protože existuje asi deset různých způsobů, jak mě uvést. Dělán všechno a nic pořádně. Takhle vlastně vzniklo, že jsem začal točit. Jeden dokumentarista se mě zeptal: „Nechceš taky zkusit natáčet? Když se potkáváš s takovými zajímavými lidmi...“ a já si myslel, že se zbláznil. No a pak jsem vymyslel svůj první dokument o zájezdech Čechů do Egypta. Takže jsem jel s Čechy all inclusive do Egypta, natáčel to a vlastně mě to nějak začalo bavit.

Nemusí tam být nějaké zásady. Musím se ale přiznat, že mám pocit méněcennosti ve všech oblastech, které dělám. Nepřipadám si jako dostatečně dobrý dokumentarista, dostatečně dobrý fotograf... Ale neřeším to až tak z hlediska rozhlasovosti, pro mě je důležité, jestli to předá nějakou myšlenku. Jsem optimistická duše, dělám to proto, aby lidi něco zjistili. Je pro mě důležitější, že nahraju silný příběh, který něco předá, než že vyhraju nějakou cenu v Itálii. Což by tedy samozřejmě bylo samozřejmě pěkné (smích). Obsah je pro mě důležitější než forma.

To je dobrá inspirace, protože je potřeba zdůraznit, že vy oceňovaný dokumentarista jste.

Chtěl jsem tím jenom říct, že pokud vás to zajímá, nebojte se toho. Já jsem to nikdy předtím neměl v ruce a úplně si pamatuju, jak jsem měl na nahrávací takovou tu ponožku. Takže já jsem jel s ponožkou do Egypta a pak jsem vyhrál novinářskou cenu.

Mimochodem, funguje ta ponožka?

Fungovalo to. Já jsem na tom měl ponožku z letadla. Ono jsou takové ošklivé syntetické, ale má to podobný materiál jako taková ta houba, co na to patří.

Lukáši, děkuju vám moc za dokument i za to povídání tady. Děkuju vám všem. A našim hostem příště bude Jan Singer s tématem *Jen my dva a Parkison*.